

prof. dr hab. Mariusz Włodarczyk
projektant, członek SPFP
dziekan Wydziału Sztuk Projektowych
Akademii Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
ul. Wojska Polskiego 121, 91-726 Łódź
adres prywatny: 98-105 Wodzierady
Przyrownica 1
wl.mariusz@gmail.com
tel. 604 614 441

Przyrownica 1.09.2020

RECENZJA

dorobku artystycznego oraz rozprawy doktorskiej Pani mgr Agnieszki Tomalczyk pt. *Funkcjonalność i estetyka akcesoriów dziecięcych – wpływ na rozszerzanie diety w okresie niemowlęcym*, przygotowanej pod opieką promotora, prof. dr hab. Marzeny Wolińskiej, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki plastycznej, w dyscyplinie artystycznej - sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Architektury i Wzornictwa - pismo z dnia 30 lipca 2020 roku informujące o wyznaczeniu mojej osoby, uchwałą Rady Wydziału Architektury i Wzornictwa z dnia 28 maja 2018 roku, na recenzenta we wszczętym przewodzie doktorskim Pani mgr Agnieszki Tomalczyk

Podstawy recenzji

1. Zestawienie dokumentów: kwestionariusz osobowy, kserokopia dyplomu magisterskiego, wniosek do Dziekana Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu o wyrażenie zgody na wszczęcie przewodu doktorskiego, temat oraz koncepcja

rozprawy doktorskiej.

2. Wykaz dorobku naukowo-zawodowego i artystycznego
3. Dorobek twórczy w postaci portfolio
4. Rozprawa doktorska pt. *Funkcjonalność i estetyka akcesoriów dziecięcych – wpływ na rozszerzanie diety w okresie niemowlęcym*
5. Wizualizacje projektu w formie kart pocztowych
6. Rozprawa doktorska, projekty, portfolio i dokumenty w postaci elektronicznej (pendrive)

Ocena dorobku twórczego

Pani mgr Agnieszka Tomalczyk urodziła się 15 sierpnia 1987 roku w Łodzi. Jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, w roku 2012 ukończyła Wzornictwo na Wydziale Wzornictwa i Architektury Wnętrz z wynikiem bardzo dobrym. Zagadnienia projektowe z zakresu wzornictwa ceramicznego podjęte w pracy magisterskiej pt. *Garnitur do herbaty*, przygotowanej pod opieką promotorską prof. Wojciecha Wybieralskiego, będzie kontynuowała z sukcesem w przyszłej pracy zawodowej. Z „Wykazu dorobku naukowo-zawodowego i artystycznego”, znajdującego się w zestawie dokumentów dołączonych do rozprawy, wynika, że Doktorantka nieustannie uzupełnia i poszerza swoją wiedzę oraz umiejętności, w latach 2010-2011 studiowała w ramach Erasmusa w Escola Superior de Arte e Design w Portugalii na Wydziale Wzornictwa, Szkła i Ceramiki Użytkowej, a w 2014 roku odbyła niestacjonarne studia doktoranckie na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Brała udział w licznych kursach i szkoleniach (np. szkoleniach organizowanych przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej obejmujących szerokie spektrum zagadnień przydatnych w pracy zawodowej projektanta), w czasie studiów w Portugalii zdobyła certyfikat rzemieślniczy potwierdzający umiejętność dmuchania szkła artystycznego i ukończyła kurs sitodruku. Dodatkowe uprawnienia i umiejętności Pani Agnieszki Tomalczyk wiążą się ze znajomością programów komputerowych, wysokim poziomem zaawansowania w ich obsłudze i zdobytymi certyfikatami. Doktorantka ciągle poszukuje nowych możliwości rozwoju, a obszar jej zainteresowań jest bardzo rozległy, o czym świadczy uczestnictwo w różnorodnych warsztatach podejmujących najczęściej ważne tematy dla współczesnego designu, odbywających się między innymi w ramach festiwali: Łódź Design, Gdynia Design Days czy

warsztatach organizowanych przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego. Od ukończenia studiów w roku 2012 do chwili obecnej dokonania Pani Agnieszki Tomalczyk w zakresie projektowania wzorniczego nie są zbyt liczne, a ich zróżnicowanie tematyczne jest bardzo ograniczone. A jednak tych kilka opracowań projektowych przygotowanych dla Polskich Fabryk Porcelany „Ćmielów” i „Chodzież” oraz firmy Canpol Babies produkującej akcesoria dla dzieci okazało się sukcesem wzorniczym i rynkowym. Porcelanowe figurki Kiwi zaprojektowane przez Doktorantkę w ramach współpracy z „Ćmielów Design Studio” w roku 2013 prezentowane były na wielu wystawach w kraju i za granicą, między innymi w ramach Łódź Design, Gdynia Design Days, Concordia Design, Arena Design, na wystawach w Paryżu, Brukseli i Londynie. W 2014 roku figurki Kiwi otrzymały jedną z głównych nagród w konkursie „Młodzi na Start”, tego samego roku trzy obiekty z serii przekazane zostały do stałej kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie (co było szczególnym wyróżnieniem dla młodej projektantki), a w 2015 wdrożono je do produkcji seryjnej. Równie efektywna okazała się współpraca z drugą firmą, Canpol Babies, która w przeciągu dwóch lat wprowadziła do produkcji masowej projekty artykułów przeznaczonych dla dzieci, opracowane przez Doktorantkę. Niektóre z nich zostały dostrzeżone i ocenione jako wartościowe realizacje wzornicze. W roku 2019 projekt podgrzewacza do butelek i słoików otrzymał znak jakości w plebiscycie „Must have!” przyznawany podczas Festiwalu Łódź Design, a następnie nagrodę „Dobry Wzór 2019” w kategorii „Dom” przyznawaną przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego. Ponadto wzór produktu został zastrzeżony w Urzędzie Unii Europejskiej ds. Własności intelektualnej. Podsumowując tę część dorobku projektowego Pani Agnieszki Tomalczyk, z całym przekonaniem mogę wystawić mu bardzo wysoką ocenę. Wdrożenie do produkcji koncepcji projektowej jest sposobem ostatecznej weryfikacji umiejętności projektowych każdego designera, osiągnięcia Doktorantki są ich niewątpliwym potwierdzeniem.

Pani Agnieszka Tomalczyk wykazuje również aktywność na polu naukowym, do jej osiągnięć zaliczyć można czynne uczestnictwo w konferencjach i seminariach organizowanych w kraju i za granicą.

W roku 2015 w ramach unijnego projektu The Roots of the European Design wygłosiła wykład pt. „Wpływ technologii fabrykacji cyfrowej na tradycyjne techniki modelowania w gipsie w kontekście artysty – ceramika” podczas seminarium w Łodzi oraz wykład pt. „Polish Porcelain – context of innovation – past and present” podczas seminarium w Pescarze we Włoszech.

W dorobku Doktorantki odnotować należy także bardzo liczne publikacje (większość w znanych czasopismach ilustrowanych) popularyzujące zagadnienia designu.

Ocena rozprawy doktorskiej

Na konstrukcję rozprawy doktorskiej Pani Agnieszki Tomalczyk zatytułowanej *Funkcjonalność i estetyka akcesoriów dziecięcych – wpływ na rozszerzanie diety w okresie niemowlęcym* składają się trzy główne moduły tematyczne. Pierwszy stanowi szeroko ujęte wprowadzenie w problematykę realizowanego opracowania projektowego, w sposób opisowy przedstawia kolejno zagadnienia związane z podjętym tematem, drugi moduł to część badawcza, trzeci prezentuje praktyczną pracę projektową, drogę od koncepcji do gotowego projektu wzorniczego.

Część opisową rozpoczynają kwestie dotyczące metodologii projektowania. Autorka, świadoma znaczenia narzędzi użytecznych w pracy designera, poszukuje odpowiednich metod. Z ogromnego zbioru możliwości, których dostarcza metodyka projektowania wzorniczego, wybiera i przedstawia bardzo popularne w ostatnim czasie trzy podobne do siebie metody: Double Diamond (w słowie diamond występuje literówka), User Centered Design i Design Thinking. Doktorantka nie tylko analizuje wybrane metody, przedstawia także ich zmodyfikowane wersje, różne sposoby ich łączenia czy dostosowywania do określonych potrzeb projektowych. Prezentowane przykłady stanowią interesujące propozycje wskazujące na potencjał metodyki projektowania, na możliwość ciągłego eksploatowania i twórczego rozwijania już istniejących narzędzi. Jedyne zastrzeżenie, które budzi ta część pracy Pani Agnieszki Tomalczyk, to nie zawsze

właściwe posługiwanie się terminami: metodologia, metodyka i metoda. W dalszej części Autorka podejmuje próbę scharakteryzowania użytkowników produktów będących przedmiotem jej działania projektowego w powiązaniu z istniejącą strukturą społeczną. Zagadnienie ujmuje w perspektywie zmian pokoleniowych (przede wszystkim ewolucji modelu rodziny) powiązanych z przeobrażeniami zachodzącymi w świecie. Definiuje pojęcie rodziny, analizuje sposób jej funkcjonowania oraz role społeczne odgrywane przez jej członków. Rozpatruje wybrane przez siebie zagadnienie projektowe w kontekście problemów społecznych i cywilizacyjnych o charakterze globalnym, poszerza je o prognozy przyszłości odnoszące się do tendencji w modelu żywienia, materiałów i technologii stosowanych do wytwarzania produktów przeznaczonych dla dzieci, a także do zmiany sposobu funkcjonowania rodziny oraz jej potrzeb. W dalszej części pracy, przyjmując założenie, że sposób żywienia wpływa znacząco na rozwój psychomotoryczny dziecka, omawia proces karmienia niemowlęcia, poszczególne fazy rozszerzania jego diety w powiązaniu z rozwojem małej motoryki. Moduł pierwszy zamyka research akcesoriów dla dzieci obecnych aktualnie na rynku, produkowanych przez największe i najbardziej znaczące firmy na świecie. Przegląd nie obejmuje tylko prezentacji stylistycznych tendencji wzorniczych, liczne przykłady produktów przeanalizowane zostały pod względem funkcjonalnym, ocenie poddano użyte materiały oraz technologie wytwarzania. Research dopełnia podsumowanie będące zbiorem wytycznych, które Doktorantka pragnie zastosować przy realizacji własnych projektów wzorniczych.

W części opisowej rozprawy znalazły się zatem zagadnienia stanowiące podłoże dalszych działań Autorki, zarówno w zakresie stosowanych narzędzi projektowych, jak i wiedzy niezbędnej do realizacji podjętego zadania. Poszczególne problemy opracowane zostały w sposób rzetelny i interesujący, dopełnione wnioskami wskazującymi na świadome i celowe ich wprowadzenie.

Kolejny moduł omawia badania, przeprowadzone przez Autorkę w związku z podjętym zadaniem projektowym, których celem miała być

weryfikacja wiedzy na temat rozszerzania diety w okresie niemowlęcym. Posłużyła się metodą badań ilościowych w formie ankiety internetowej rozesełanej przez media społecznościowe, na które odpowiedziało 1249 respondentów. Ankieta obejmowała szerokie spektrum problemów dotyczące diety, procesów użytkowych, przyzwyczajzeń i zachowań rodziców. Uzyskane odpowiedzi stanowiły dane przydatne do sformułowania czy zweryfikowania wstępnych założeń projektowych. Drugą częścią były badania jakościowe przeprowadzone podczas wizyt domowych w formie wywiadów i bezpośrednich obserwacji. Pozwoliły Autorce na poznanie i konfrontowanie różnych postaw, zachowań czy schematów funkcjonowania dzieci oraz ich opiekunów w naturalnym środowisku rodzinnym. Zaprezentowane w rozprawie dwa etapy procesu projektowego - teoretyczny i badawczy stanowią istotne, a nawet konieczne elementy świadomego i odpowiedzialnego działania designera. W mojej ocenie analizy prowadzone przez Autorkę są wnikliwe i ciekawe, w syntezach unika powierzchownych interpretacji i oczywistych wniosków, co świadczy o profesjonalizmie oraz dojrzałości zarówno w obszarze badawczym, jak i projektowym. Ostatnim modulem tematycznym pracy doktorskiej Pani Agnieszki Tomalczyk jest studium projektowe zestawu naczyń służących do karmienia dzieci w okresie niemowlęcym, które obejmuje koncepcję formy produktów oraz projekt wzorniczy. Wyodrębniając z przeprowadzonych badań istotne aspekty funkcjonalne preferowane przez rodziców, Doktorantka zaprojektowała zestaw akcesoriów służących do karmienia i ułatwiających rozszerzanie diety niemowlęcej w domu oraz podczas podróży. W składzie typoszeregu produktów znalazły się: zestaw naczyń do domu, pojemniki o różnej pojemności przeznaczone do przenoszenia i podawania posiłków, termos podtrzymujący temperaturę o dwóch pojemnościach, dispenser do domowych musów warzywnych, etui ze śliniakiem i łyżeczką do podawania pokarmu dziecku przez opiekuna. Przebieg procesu projektowego został w pracy dokładnie zobrazowany, począwszy od założeń wstępnych w formie rysunków i makiet, poprzez rendery

i rysunki techniczne produktów stanowiących kolejne elementy typoszeregu, także maszyn i procesów technologicznych, aż do prezentacji końcowej formy przedstawionej w postaci wizualizacji renderowej. Efekt końcowy jest w mojej ocenie satysfakcjonujący, całą linię produktów wyróżnia spójna stylistycznie forma, bardzo współczesna, oszczędna, a jednocześnie atrakcyjna dla użytkowników, którym jest dedykowana. Wszystkie elementy akcesoriów zostały poprawnie zaprojektowane pod względem funkcjonalnym i semiotycznym, czytelne komunikaty umożliwiają intuicyjne posługiwanie się produktami, bez konieczności wyposażania ich w dodatkowe instrukcje obsługi. Ponadto rozwiązania projektowe produktów składających się na cały typoszereg wydają się spełniać przyjęte na wstępie założenia: outdoorowego procesu użytkowego, kompaktowości i łatwego łączenia elementów w zestawy.

W zaproponowanej przez Autorkę ostatecznej wersji dostrzec można wiele możliwości komponowania różnych zestawów kolorystycznych, co świadczy o potencjale projektowym opracowania pozwalającym na rozwiązania odpowiadające zróżnicowanym oczekiwaniom docelowych grup konsumenckich. Projekt przedstawiony przez Doktorantkę ma charakter koncepcyjny, jego słabością jest, moim zdaniem, brak weryfikacji w postaci ewaluacji modeli, wydruków 3d, które pozwoliłyby na sprawdzenie różnych możliwości użytkowania produktów, np.: jak kubek czy talerzyk leży w ręku osoby dorosłej, a jak dziecka, czy łyżka jest wygodna do trzymania przez opiekuna? Ten etap w procesie projektowym jest szalenie istotny, został opisywany przez samą Autorkę w części dotyczącej metodyki projektowej. Dziwi podwójnie również z tego powodu, że na zdjęciu z makietami papierowymi w tle widoczny jest model wydrukowany na drukarce. Ponadto uważam, że korekty wymaga śliniak, co jak sądzę, okaże się na etapie testowania produktu.

Z mojego niemal codziennego kontaktu z małym dzieckiem (dziś 3 - latkiem) wiem, że podczas procesu karmienia jedzenie ścieka maluchowi po brodzie, dlatego śliniak powinien być chłonny lub posiadać rynienkę zatrzymującą spływający pokarm. Trudny do oceny wydaje się także dyspenser, wątpliwości budzi wydobycie całego musu

warzywnego czy owocowego z jego wnętrza, czynność ta może okazać się problemem ze względu na sztywny element konstrukcyjny znajdujący się w jego środkowej części, co można sprawdzić tylko w działającej makiecie. Reasumując, pomimo kilku zastrzeżeń całość pracy Pani Agnieszki Tomalczyk zarówno pod względem merytorycznym, jak i metodologicznym uważam za bardzo interesujące i spójne opracowanie koncepcyjne o dużym potencjale realizacyjnym.

Konkluzja

Znaczący dorobek twórczy Pani mgr Agnieszki Tomalczyk, potwierdzony wartościowymi realizacjami, projektami wdrożonymi do produkcji, przyznanymi nagrodami, a nawet umieszczeniem w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie trzech przedmiotów przez nią zaprojektowanych, stanowi nie tylko wkład w samą dyscyplinę projektowania wzorniczego, ma także istotny wpływ na kształtowanie estetycznych postaw naszego społeczeństwa. Osiągnięcia Doktorantki dowodzą jej wysokich kwalifikacji zawodowych, a duża aktywność wystawiennicza, liczne publikacje i działalność na polu naukowym mówią o intensywnej pracy, szerokim obszarze zainteresowań oraz potrzebie ciągłego rozwoju. Wysoko oceniam w działaniach projektowych Pani Agnieszki Tomalczyk umiejętność dogłębnego wnikania we wszystkie istotne konteksty opracowywanego tematu oraz otwartość na potrzeby społeczne, które świadczą o jej wrażliwości i ukazują jako twórcę poszukującego i kreatywnego. Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska jest interesująca i wartościowa, spełnia warunki określone w art. 13.1. Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami), w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej - sztuki piękne, co upoważnia mnie do przedstawienia wniosku o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony przed Radą Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

